
OnkaraH (PranavaH)

——
ಓಂಕಾರಃ (ಪ್ರಣವಃ)

——
Document Information

Text title : OMkAraH lekhaH

File name : OMkAraHlekhaH.itx

Category : misc, article

Location : doc_z_misc_general

Author : Dr. Ramapratap Tiwari

Transliterated by : Saritha Sangameswaran

Proofread by : Saritha Sangameswaran

Latest update : February 11, 2026

Send corrections to : sanskrit at cheerful dot c om

This text is prepared by volunteers and is to be used for personal study and research. The file is not to be copied or reposted without permission, for promotion of any website or individuals or for commercial purpose.

Please help to maintain respect for volunteer spirit.

Please note that proofreading is done using Devanagari version and other language/scripts are generated using **sanscript**.

February 11, 2026

sanskritdocuments.org

ಓಂಕಾರಃ (ಪ್ರಣವಃ)

ವೈದಿಕಮಂತ್ರೋಚ್ಚಾರಣಾತ್ಪೂರ್ವಮುಚ್ಚಾರ್ಯಮಾಣೋಽಖಿಲಕಲ್ಮಷಾಪಹಾರಕೋಽಖಿಲ
ಮಾಂಗಲಿಕಶ್ಚಾಸ್ತಿ “ಓಂಕಾರ” ಇತಿ ಶಬ್ದಃ .

ಕಿಮಯಮೋಂಕಾರಃ? ಅವತಿ-ರಕ್ಷತಿ ಇತ್ಯೋಂಕಾರಃ . ಓಂಕಾರೋ ಬ್ರಹ್ಮಣಃ ಪುತ್ರಃ
ಗೋತ್ರಶ್ಚ . ಗಾಂ-ಪೃಥಿವೀಂ ತ್ರಾಯತ ಇತಿ ಗೋತ್ರಃ”(೧) . ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಜಾತಃ
ಬ್ರಹ್ಮಾಽಚಿಂತಯದ್- “ಅಹಂ ಕೇನೈಕೇನಾಕ್ಷರೇಣಾವಿಲಂ ವಿಶ್ವಂ ರಚಯಾಮಿ
?ಪುನಶ್ಚೋಂಕಾರಾದಖಿಲಂ ವಿಶ್ವಮರಚಯಂತ್ .

ಅಸುರೈಃ ಪರಾವೃತಾಃ ದೇವಾ ಏಕದಾ “ಓಂಕಾರಂ ಸಾಹಾಯ್ಯಾರ್ಥಂ
ಪ್ರಾರ್ಥಿತವಂತಃ . ಓಂಕಾರೇಣೋಕ್ತಂ-” ಕಿಂ ಮೇ ಪ್ರತಿಫಲಂ ಭವಿಷ್ಯತಿ?
ಪುನರ್ದೇವೈರುಕ್ತಂ - ವರಂ ವೃಣೇಷ್ವ . ತದಾ ಓಂಕಾರೇಣ ಪುನರುಕ್ತಂ-
ಓಂಕಾರಮುಚ್ಚಾರಯಿತ್ಯೈವ ಜನಾಃ ವೇದಮಂತ್ರಂ ವದೇಯುರನ್ಯಥಾಲಂ
ತೇನ ಮಂತ್ರೋಚ್ಚಾರಣೇನ(೨) . ಓಂಕಾರಂ ಪುರಸ್ಕೃತ್ಯ ದೇವಾ ಅಸುರಾನ್
ಪರಾಜಿತವಂತಸ್ತಸ್ಮಾದೇವೌಂಕಾರಸ್ಯೋಚ್ಚಾರಣಂ ಸರ್ವೇಷಾಂ ಮಂತ್ರಾಣಾಮುಚ್ಚಾರಣಾತ್
ಕ್ರಿಯತೇ(೩) .

ಓಂ ಇತಿ ಪದಸ್ಯ ಕೋಽರ್ಥಃ ? - “ಓಂಕಾರ” ಇತ್ಯಸ್ಮಿನ್ ಪದೇ “ಆಪೃ” ವ್ಯಾಪ್ತೌ
ಧಾತುಃ . ಸರ್ವಂ ವ್ಯಾಪ್ನೋತಿ ಇತಿ “ಓಂಕಾರಃ” . ಓಮಿತಿ ಬ್ರಹ್ಮ(೪) . ಓಮಿತೀದಂ
ಸರ್ವಂ . ಬ್ರಹ್ಮತಮತ್ವಾದೇವ “ಬ್ರಹ್ಮ” ಇತ್ಯುಚ್ಯತೇ . ತಚ್ಚ ಸರ್ವತ್ರ ವರ್ತತೇ-
ಈಶಾವಾಸ್ಯಮಿದಂ ಸರ್ವಂ (ಈಶೋಪನಿಷದ್) .

“ಅವ್” ರಕ್ಷಣೇ ಧಾತೋರ್ನಿಷ್ಪದ್ಯತೇ “ಓಂಕಾರ” ಇತಿ ಪದಂ . ಅವತಿ ರಕ್ಷತ್ಯಖಿಲಂ
ವಿಶ್ವಿಮಿತಿ ಓಂಕಾರಃ . ಸರ್ವತ್ರ ವ್ಯಾಪಕತ್ವಾದೇವ “ಓಂಕಾರಃ” ಸರ್ವೇಷಾಂ
ರಕ್ಷಕಃ . ಓಮಿತಿ ಬ್ರಹ್ಮ . ಯತೋ ವಾ ಇಮಾನಿ ಭೂತಾನಿ ಜಾಯಂತೇ, ಯೇನ
ಜಾತಾನಿ ಜೀವಂತಿ, ಯಂ ಪ್ರಯಂತ್ಯಭಿಸಂವಿಶಂತಿ ತದ್ವಿಜಿಜ್ಞಾಸಸ್ವ ತದ್ ಬ್ರಹ್ಮ .
ಓಂಕಾರಸ್ಯ ಬ್ರಹ್ಮರೂಪತ್ವಾದ್ ಓಂಕಾರಾದೇವ ಇಮಾನಿ ಭೂತಾನಿ ಜಾಯಂತೇ,
ಓಂಕಾರೇಣ ಜಾತಾನಿ ಜೀವಂತಿ ಓಂಕಾರಮಭಿಸಂವಿಶಂತಿ ಸರ್ವಾಣಿ ಭೂತಾನಿ
 . ಅತಃ ಮೋಕ್ಷಪ್ರಾಪ್ತಯೇ ಮುಮುಕ್ಷುನಾ ಓಂಕಾರಸ್ಯ ಜ್ಞಾನಮಭಿಧ್ಯಾನಂಚ
ಕರ್ತವ್ಯಂ . ಓಂ ಖಂ ಬ್ರಹ್ಮ . ಆಕಾಶೋಽಪಿ ವಿಭುತ್ವಾದ್ ಬ್ರಹ್ಮ ಇತ್ಯುಚ್ಯತೇ . ತದೇವ
ಓಂಕಾರ ಇತಿ . ಓಮಿತಿ ಪದಸ್ಯ “ಆಂ” ಸ್ವೀಕೃತಿರಿತ್ಯರ್ಥಃ . ಅಮರಕಂಟಕಪರ್ವತಸ್ಯ

ಮಧ್ಯೇ ನರ್ಮದಾತಟೇ ಓಂಕಾರಸ್ತೀರ್ಥಮಸ್ತಿ . ತತ್ರಾವಶ್ಯಮೇವ ಗಂತವ್ಯಂ . ತತ್ರ ಪಾಪನಾಶನಮರ್ಚನಂ ದರ್ಶನಂ ದುರ್ಲಭಂ ವರ್ತತೇ(೫) .

ಓಂಕಾರಸ್ಯ ಪರ್ಯಾಯಾಃ- ಓಂ, ಓಂಕಾರಃ, ಓಂ, ಪ್ರಣವಃ, ಬ್ರಹ್ಮ, ಉದ್ಗೀಢಃ, ಆದಿತ್ಯ ಇತಿ ಪರ್ಯಾಯಾಃ . ಯ ಉದ್ಗೀಢಃ ಸಃ ಪ್ರಣವಃ . ಏಷಃ ಪ್ರಣವ ಓಮಿತಿ . ನಿಶ್ಚಿತಂ ಯ ಉದ್ಗೀಢಃ ಸಃ ಪ್ರಣವಃ , ಯಃ ಪ್ರಣವಃ ಸ ಉದ್ಗೀಢಃ . ಆದಿತ್ಯ ಉದ್ಗೀಢಃ . ಆದಿತ್ಯ ಓಂ ಇತಿ ಸ್ವರನ್ ಗಚ್ಛತಿ, ತಸ್ಮಾದೋಂಕಾರಸ್ಯೋಪಾಸನಾ ಕರ್ತವ್ಯಾ . ಓಂ ಇತ್ಯುಚ್ಚಾರಯನ್ ಉದ್ಗಾತಾ ಸಾಮವೇದಸ್ಯೋದ್ಗಾನಂ ಕರೋತಿ .

ಪ್ರಣವಃ - ಓಂಕಾರ ಏವ ಪ್ರಣವಃ . ಪ್ರಕರ್ಷಣ ನೂಯತೇ ಸ್ತೂಯತೇನೇನ ಇತಿ ಪ್ರಣವಃ . ಪ್ರಣವ ಈಶ್ವರಸ್ಯ ವಾಚಕ ಇತಿ ಯೋಗದರ್ಶನೇ ನಿರ್ದಿಷ್ಟಂ . ಆತ್ಮಾ ಶರೋಽಸ್ತಿ . ಪ್ರಣವೋ ಧನುರಸ್ತಿ . ಬ್ರಹ್ಮ ಚ ತಲ್ಲಕ್ಷ್ಯಮಸ್ತಿ . ಯಥಾ ಧನುರಾಶ್ಚಿತ್ಯ ಬಾಣಃ ಸ್ವಲಕ್ಷ್ಯಂ ಲಕ್ಷಿತುಂ ಶಕ್ಯತೇ ತಥೈವಾತ್ಮಾಪಿ ಪ್ರಣವಮಾಶ್ಚಿತ್ಯ ಸ್ವಲಕ್ಷ್ಯಂ ಬ್ರಹ್ಮ ಪ್ರಾಪ್ಯ ಬ್ರಹ್ಮೈವ ಭವತಿ(೬) .

ಓಂಕಾರಸ್ಯೋತ್ಪತ್ತಿಃ - ಓಂಕಾರೋ ಬ್ರಹ್ಮ ಇತಿ ಸ್ವೀಕೃತಃ . ಸತ್ಯಂ ಜ್ಞಾನಮನಂತಂ ಬ್ರಹ್ಮ . ಓಮಿತ್ಯೇಕಾಕ್ಷರಂ ಬ್ರಹ್ಮ . ತಸ್ಯ ಜನ್ಮನೈವ ಭವಿತಂ ಶಕ್ನೋತಿ . ಅತಃ ಪಾರಮಾರ್ಥಿಕದೃಷ್ಟ್ಯಾ ನೈವೋಂಕಾರಸ್ಯೋತ್ಪತ್ತಿರ್ಜಾಯತೇ, ಕಿಂತು ವ್ಯಾವಹಾರಿಕದೃಷ್ಟ್ಯಾ ತಸ್ಯೋತ್ಪತ್ತಿಃ ಸ್ವೀಕ್ರಿಯತೇ . ಪುರಾ ಓಂಕಾರಶ್ಚ ಶಬ್ದಶ್ಚ ಏತೌ ದ್ವಾವಪಿ ಬ್ರಹ್ಮಣಃ ಕಂಠಂ ಭಿತ್ತ್ವಾ ವಿನಿರ್ಗತೌ . ಬ್ರಹ್ಮಣಃ ಕಂಠಾದ್ ವಿನಿರ್ಗತತ್ವಾದೇತೌ ಮಾಂಗಲಿಕೌ ಸ್ತಃ(೭) .

ಅಕಾರೋಕಾರಮಕಾರಣಾಂ ಸಮುಚ್ಚಯ ಏವ ಓಂಕಾರಃ . ಅಕಾರಂ ಚ ಉಕಾರಂ ಚ ಮಕಾರಂ ಚ ಪ್ರಜಾಪತಿವೇದತ್ರಯಾದದುಹತ್(೮) . ಯದ್ ವಚಃ ಓಂಕಾರೇಣಾರಭ್ಯತೇ ತಸ್ಯ ವೇದವಾಚಃಉತ್ಪತ್ತಿಸ್ಥಾನಂ ಬ್ರಹ್ಮಾ ಏವ .

ಓಂಕಾರಬ್ರಹ್ಮಣೋಃ ಸಂಬಂಧಃ - ಓಮಿತಿ ಬ್ರಹ್ಮ . ಓಂ ತತ್ ಸದಿತಿ ಬ್ರಹ್ಮ ತ್ರಿರೂಪೇಣ ನಿರ್ದಿಶ್ಯತೇ(೯) . ಯದ್ಯಪಿ ಬ್ರಹ್ಮ ನಿರ್ಗುಣಂ ನಾಮರೂಪಾಭ್ಯಾಂ ವಿರಹಿತಮಸ್ತಿ ತಥಾಪಿ ತಮವಗಂತುಂ ವ್ಯಾವಹಾರಿಕದೃಷ್ಟ್ಯಾ ಓಂ, ಓಂ, ತತ್, ಸದಿತ್ಯೇತಾನಿ ತಸ್ಯ ನಾಮಾನಿ ಸಾಧನಾನಿ ಸಂತಿ . ಓಂಕಾರ ಏವಾಕ್ಷರಂ ಬ್ರಹ್ಮ . ಏತದೇವಾಕ್ಷರಂ ಪರಬ್ರಹ್ಮೋಪಸ್ಯ ಮುಮುಕ್ಷುರ್ಯದಭಿಲಷತಿ ತದೇವಾಪ್ನೋತಿ(೧೦) . ಓಂಕಾರಸ್ಯ “ಅಕಾರಂ” ಬ್ರಹ್ಮಣೋ ರೂಪಂ “ಉಕಾರಂ” ವಿಷ್ಟುರೂಪಂ ಮಕಾರಂಚ ಶಿವರೂಪಮಸ್ತಿ(೧೧) . ಅರ್ಧಮಾತ್ರಂಚ ಪರಬ್ರಹ್ಮರೂಪಮಸ್ತಿ” .

ಇತ್ಯಮೇಕಸ್ಮಿನ್ನೇವ ಊಕಾರೇ ಬ್ರಹ್ಮಾವಿಷ್ಟುಮಹೇಶಾದಯೋ ದೇವಾಃ ಸಮಾಹಿತಾಃ . ಓಂಕಾರೇ ಸರ್ವೇ ದೇವಾಃ ಸಮಾಹಿತಾಸ್ತಸ್ಮಾದೇವಾಯಂ ಓಂಕಾರಃ ಪರಬ್ರಹ್ಮೈತ್ಯುಚ್ಯತೇ . ಪ್ರಣವಃ ಸರ್ವತ್ರ ವ್ಯಾಪಿತ್ವಾದ್ ದೇವೀರೂಪೇಣಾಪಿ

ಸ್ವೀಕ್ರಿಯತೇ(೧೨) .

ಓಂಕಾರಸ್ಯ ಮಹತ್ವಂ - ಯಥಾ ನಾರೀಷು ಪಾರ್ವತೀ ಸದಾ ವಂದನೀಯಾ ಪೂಜ್ಯಾ ಚಾಸ್ತಿ . ಯಥಾ ರಸೇಷು ಸದೈವೇಕ್ಷರಸಃ ಶ್ರೇಷ್ಠೋಽಸ್ತಿ . ಏವಮೇವ ಸರ್ವಮಂತ್ರೇಷು ಪ್ರಣವಃ ಪ್ರಮುಖೋಽಸ್ತಿ(೧೩) . ಓಂಕಾರ ಏವ ಬ್ರಹ್ಮಣೋ ನೇದಿಷ್ಠಂ ಸಾಧನಮಸ್ತಿ . ಓಂಕಾರಸ್ಯ ಜಪಧ್ಯಾನಾಭ್ಯಾಮಾತ್ಮಪ್ರಾಪ್ತಿರ್ಜಾಯತೇ . ತಜ್ಜಪಸ್ತದರ್ಥಭಾವನಮಿತಿ ಯೋಗಸೂತ್ರೇಣ ನಿರ್ದಿಷ್ಟಂ . ಬ್ರಹ್ಮಪ್ರಾಪ್ತೌ “ಓಂಕಾರ” ಏವ ಶ್ರೇಷ್ಠಾಲಂಬನಂ . ಓಂಕಾರಂ ಜ್ಞಾತ್ವಾ ಮುಮುಕ್ಷುಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ಮಹಿಮಾನ್ವಿತೋ ಜಾಯತೇ .

ಓಂಕಾರಃ ಸ್ವರ್ಗದ್ವಾರಂ(೧೪) . ಪ್ರಣವ ಏವ ಸರ್ವೇಷಾಮಾದಿರ್ಮಧ್ಯೋಽನ್ತಶ್ಚ . ಪ್ರಣವಂ ಜ್ಞಾತ್ವಾ ಮುಮುಕ್ಷುಸ್ತದ್ರೂಪ ಏವ ಜಾಯತೇ . ಪ್ರಣವಃ ಸರ್ವೇಷಾಂ ಹೃದಿ ಸ್ಥಿತ ಈಶ್ವರ ಏವ . ಸರ್ವವ್ಯಾಪಿನಮೋಂಕಾರಂ ಜ್ಞಾತ್ವಾ ವಿದ್ವಾನ್ ಶೋಕಾದ್ ವಿಮುಚ್ಯತೇ(೧೫) .

ದ್ವೈತೋಪಶಮಸ್ಥಾನಂ ಮಂಗಲಮಯಮೋಂಕಾರಂ ಯೋ ಜಾನಾತಿ ಸ ಮುನಿರಿತ್ಯುಚ್ಯತೇ ಓಂಕಾರೋ ನಿರ್ಭಯಂ ಬ್ರಹ್ಮಪದಂ . ಓಂಕಾರೇ ನಿತ್ಯಸಮಾಹಿತಚಿತ್ತಸ್ಯ ಕುತಶ್ಚಿದ್ ಭಯಂ ನ ಜಾಯತೇ(೧೬) . ಓಂಕಾರಮವಲಂಬ್ಯ ವಿದ್ವಾಂಸ್ತಲ್ಲೋಕಮಾಪ್ನೋತಿ ಯಚ್ಚಾಂತಮಜರಮಭಯಂ ಪರಂಚಾಸ್ತಿ(೧೭) .

“ಓಂ” ಇತ್ಯೇಕಾಕ್ಷರಂ ಬ್ರಹ್ಮಾಸ್ತಿ . ಓಮಿತ್ಯೇಕಾಕ್ಷರಮುಚ್ಚಾರಯನ್ ಭಗವಂತಂ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಂಚಾನುಸ್ಮರನ್ ಯೋ ದೇಹಂ ತ್ಯಜತಿ ಸ ಪರಂ ಪದಂ ಪರಮಾಂ ಗತಿಂಚ ಪ್ರಾಪ್ನೋತಿ(೧೮) .

ಓಂಕಾರರೂಪಬ್ರಹ್ಮಧ್ಯಾನಪೂರ್ವಕಯಥಾಶಕ್ತಿಜಪೇನ ಸಂಧ್ಯಂಗಜಪಃ ಸಿದ್ಧ್ಯತಿ . ಯೋಗಸಿದ್ಧಯೇ ಓಂಕಾರ ಓಂಕಾರಸ್ಯೋಚ್ಚಾರಣಂ ಪ್ರಮುಖಂ ಸಾಧನಮಸ್ತಿ(೧೯)

ಓಂಕಾರಸ್ಯ ಪ್ರಯೋಗಃ - ಪ್ರಣವಃ ಛಂದಸಾಮಾದ್ಯೋಽಸ್ತಿ(೨೦) . ಅತಃ ಮಂತ್ರಾಣಾಮುಚ್ಚಾರಣಾತ್ಪ್ರಾಗೇವ ಪ್ರಣವ ಉಚ್ಚಾರ್ಯತೇ . ಬ್ರಹ್ಮವಾದಿನಾಂ ಶಾಸ್ತ್ರವಿಧಿವಹಿತಾಃ ಯಜ್ಞದಾನತಪರೂಪಕ್ರಿಯಾಃ ಸದೈವ ಓಂಕಾರಸ್ಯೋಚ್ಚಾರಣೇನಾರಭ್ಯಂ . ಯೋ ಸರ್ವತ್ರೋನ್ನತಿಮಿಚ್ಛತಿ ಸ ಓಂಕಾರಂ ಧ್ಯಾಯೇತ್ ತಂಚ ಜಪೇತ್(೨೧) . ವೇದಾನಾಮಧ್ಯಯನಾತ್ಪೂರ್ವಂ ಅಂತೇ ಚ ಓಂಕಾರಂ ಸರ್ವಃ ಸದಾ ಉಚ್ಚಾರಯತು(೨೨) . ಗಾಯತ್ರೀಮಂತ್ರೋಚ್ಚಾರಣಾತ್ಪ್ರಾಗೇವೋಂಕಾರ ಉಚ್ಚಾರ್ಯತೇ . ಅಯಮೇವ ಏಕಃ ಪವಿತ್ರಃ ಪಾಪನಾಶಕೋಽನ್ತಃಕರಣನಿರ್ಮಲಕಾರಕಃ ಮಂತ್ರೇಷು “ಆದೌ” ಉಚ್ಚಾರಣೇಯೋಽಸ್ತಿ .

ಕೋಽಯಮೋಂಕಾರಸ್ಯಾಧಿಕಾರೀ - “ಅಥಾತೋ ಬ್ರಹ್ಮಜಿಜ್ಞಾಸಾ” (ಬ್ರಹ್ಮಸೂತ್ರಂ ೧/೧/೧) . ಅಸ್ಮಿನ್ ಸೂತ್ರೇ “ಅಥ” “ಅತಃ ಬ್ರಹ್ಮಜಿಜ್ಞಾಸೇತಿ ತ್ರೀಣಿ ಪದಾನಿ ಸಂತಿ .

ಬ್ರಹ್ಮೈವ ಮೋಕ್ಷರೂಪಂ ನಿಶ್ರೇಯಸ್ ಫಲಂ, ಅತಃ ಮುಮುಕ್ಷುನಾ ಬ್ರಹ್ಮಣೋ
ಜಿಜ್ಞಾಸಾ ಕರ್ತವ್ಯಾ . ಸಾಧನಚತುಷ್ಟಯಪ್ರಾಪ್ತ್ಯನಂತರಮೇವಾತ್ಯಂತನಿರ್ಮಲಸ್ವಾಂತೋ
ಮುಮುಕ್ಷುಬ್ರಹ್ಮಾವಗಂತುಂ ಶಕ್ನೋತಿ . ನಿತ್ಯಾನಿತ್ಯವಸ್ತುವಿವೇಕೇಹಾಮುತ್ರಾರ್ಥಫಲಭೋ
ಮುಮುಕ್ಷುತ್ವಾನಿ ಇತಿ ಚತ್ವಾರಿ ಸಾಧನಾನಿ . ಸಾಧನಚತುಷ್ಟಯಂಸಂಪನ್ನಃ
ಪ್ರಮಾತಾ ಅಧಿಕಾರೀ ಓಂಕಾರಂ ಬ್ರಹ್ಮಾವಗಂತುಂ ಶಕ್ನೋತಿ . ಬ್ರಹ್ಮೋಪಾಸನಾಯಾಃ
ಸಾಧನರೂಪೇಣ “ಓಂಕಾರಃ” ಜಪ್ಯತೇ, ಧ್ಯಾಯತೇ ಚ . ಯಥಾ ವಿಷ್ಣ್ವಾ ದೀನಾಂ
ಪ್ರತಿಮಾಸು ವಿಷ್ಣುಚಿಂತನಮಭೇದರೂಪೇಣ ಕ್ರಿಯತೇ, ಏವಮೇವ ಓಂಕಾರೇ
ಬ್ರಹ್ಮಣಶ್ಚಿಂತನಮಭೇದರೂಪೇಣ ಕ್ರಿಯತೇ . ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿದ್ವಿಷ್ಣುನಾರ್ಥಂ
“ಓಂಕಾರಪೂರ್ವಕಾಷ್ಟಸಹಸ್ರಗಾಯತ್ರೀಮಂತ್ರಾಣಾಂ ಜಪಃ ಕರ್ತವ್ಯಃ .
ಬ್ರಹ್ಮಪ್ರಾಪ್ತೌ ಓಂಕಾರಸ್ತಾದೃಶಮೇವ ಸಾಧನಂ ಯಥಾ ಕಸ್ಯಚಿತ್ತುರುಷಸ್ಯ ಪ್ರಾಪ್ತೌ
ತಸ್ಯ ನಾಮ ಸಾಧನಂ ಭವಂತಿ . ಓಂಕಾರಸ್ಯ ಜಪೇನ, ತಸ್ಯ ಧ್ಯಾನೇನ ಚ ಚಿತ್ತಂ
ಶಾಂತಮೇಕಾಗ್ರಂಚ ಭವತಿ .

ಯೋಗಿನೋ ಬಿಂದುಸಂಯುಕ್ತಂ ಕಾಮದಂ ಮೋಕ್ಷದಮೋಂಕಾರಂ ನಿತ್ಯಂ
ಧ್ಯಾಯಂತಿ(೨೪) . ಓಮಿತಿ ಬ್ರಹ್ಮ . ತಸ್ಯ ಧ್ಯಾನೇನ ಜಪೇನ ಚ ಬ್ರಹ್ಮಜ್ಞಾನಂ
ಜಾಯತೇ . ಬ್ರಹ್ಮವೇದ ಬ್ರಹ್ಮೈವ ಭವತಿ . ಓಂಕಾರೇ ಸರ್ವೇ ದೇವಾಃ ಸಮಾಹಿತಾಃ
ವರ್ತಂತೇ . ಓಂಕಾರ ಏವ ಪರಬ್ರಹ್ಮ . ತಸ್ಯ ಜಪೇನ ತದರ್ಥಭಾವನೇನ
ಚ ಯೋಗಸಿದ್ಧಿರಚಿರೇಣ ಜಾಯತೇ . ಯಜ್ಞಾದೀನಾಮಾರಂಭೋಽಪಿ
“ಓಂಕಾರೋಚ್ಚಾರಣಪೂರ್ವಕಂ ಭವತಿ . ಓಂಕಾರ ಏವ ಸರ್ವೇಷಾಂ ರಕ್ಷಕಃ,
ಬ್ರಹ್ಮಪ್ರಾಪ್ತೌ ಮುಖ್ಯಸಾಧನಂ ಅಸ್ತಿ . ಓಂಕಾರ ಏವ ಮೋಕ್ಷದಃ, ಕಾಮದಃ,
ಸರ್ವಕಲ್ಮಷವಿನಾಶಕೋ ಮಾಂಗಲಿಕಸ್ತಸ್ಮಾತ್ತಸ್ಮೈ ಓಂಕಾರಾಯ ನಮಃ ತಸ್ಮೈ
ಓಂಕಾರಾಯ ನಮಃ

ಸಂದರ್ಭಾಃ

೧. ಕಿಮಯಮೋಂಕಾರಃ, ಕಸ್ಯ ಪುತ್ರಃ . ಗೋಪಥಬ್ರಾಹ್ಮಣಃ, ಪೂರ್ವಭಾಗಃ ೧/೨೫
ಗೋತ್ರಃ ಬ್ರಹ್ಮಣಃ ಪುತ್ರಃ . ತತ್ತ್ವೈವ ೧/೨೫
೨. ನ ಮಾಮನೀರಯಿತ್ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಃ ಬ್ರಹ್ಮ ವದೇಯುರ್ಯದಿ ವದೇಯುರಬ್ರಹ್ಮ
ತತ್ ಸ್ಯಾದಿತಿ . ಗೋಪಥ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಃ, ಪೂರ್ವಭಾಗಃ ೧/೨೫
೩. ಓಂಕಾರೇಣಾಗ್ರೀಫ್ರಿಯಾದ್ ದೇವಾ ಅಸುರಾನ್ ಪರಾಭಾವಯಂತ ತದ್
ಯತ್ ಪರಾಭಾವಯಂತ ತಸ್ಮಾದೋಂಕಾರಃ ಪೂರ್ವಮುಚ್ಯತೇ . ತತ್ತ್ವೈವ ೧/೨೨
೪. ಓಮಿತಿ ಬ್ರಹ್ಮ . ಓಮಿತೀದಂ ಸರ್ವಂ . ತೈತ್ತರೀಯೋಪನಿಷದ್ ೧/೮/೧
೫. ಊಕಾರೇಶ್ವರಯಾತ್ರಾ ಚ ಕಾರ್ಯಾತ್ತ್ವೈವ ಮುನೀಶ್ವರ .

ದುರ್ಲಭಂ ವಾರ್ಚನಂ ತತ್ರ ದರ್ಶನಂ ಪಾಪನಾಶನಂ .. ನಾರದಪುರಾಣಂ,
ಪೂರ್ವಖಂಡಃ ೧೨೩/೧೪

೬. ಪ್ರಣವೋ ಧನುಃ ಶರೋ ಹ್ಯಾತ್ಮಾ ಬ್ರಹ್ಮ ತಲ್ಲಕ್ಷ್ಯಮುಚ್ಯತೇ .

ಅಪ್ರಮತ್ತೇನ ವೇದ್ಧವ್ಯಂ ಶರವತ್ತನ್ಮಯೋ ಭವೇತ್ .. ದೇವೀಭಾಗವತಪುರಾಣಂ
೭/೩೬, ವಾಯುಪುರಾಣಂ ೨೦/೫

೭. ಊಕಾರಶ್ಚಾಥ ಶಬ್ದಶ್ಚ ದ್ವಾವೇತೌ ಬ್ರಹ್ಮಣಃ ಪುರಾ .

ಕಂಠಂ ಭಿತ್ತ್ವಾ ವಿನಿಯಾತೌ ತಸ್ಮಾನ್ಮಾಗಲಿಕಾವಿಮೌ .. ನಾರದಪುರಾಣಂ,
ಪೂರ್ವಖಂಡಃ ೫೧/೧೦

೮. ಅಕಾರಂ ಚಾಪ್ಯುಕಾರಂ ಚ ಮಕಾರಂ ಚ ಪ್ರಜಾಪತಿಃ .

ವೇದತ್ರಯಾನಿರದುಹದ್ ಭೂರ್ಭುವಃ ಸ್ವರಿತಿತಿ ಚ .. ಮನುಸ್ಮೃತಿಃ ೨೭೬

೯. ಓಂ ತತ್ಪದಿತಿ ನಿರ್ದೇಶೋ ಬ್ರಹ್ಮಣಸ್ತ್ರಿವಿಧಃ ಸ್ಮೃತಃ .. ಶ್ರೀಮದ್ಭಗವದ್ಗೀತಾ ೧೭/೨೩

೧೦. ಏತದೇವಾಕ್ಷರಂ ಬ್ರಹ್ಮ ಏತದೇವಾಕ್ಷರಂ ಪರಂ .

ಏತದೇವಾಕ್ಷರಂ ಜ್ಞಾತ್ವಾ ಯೋ ಯದಿಚ್ಛತಿ ತಸ್ಯ ತತ್ .. ಕರೋಪನಿಷದ್ ೧/೨/೬

೧೧. ಅಕಾರಂ ಬ್ರಹ್ಮಣೋ ರೂಪಮುಕಾರಂ ವಿಷ್ಣುರೂಪವತ್ .

ಮಕಾರಂ ರುದ್ರರೂಪಂ ಸ್ಯಾದರ್ಧಮಾತ್ರಂ ಪರಾತ್ಮಕಂ .. ನಾರದಪುರಾಣಂ,
ಪೂರ್ವಖಂಡಃ ೩೪/೫೫

೧೨. ನಮಃ ಪ್ರಣವರೂಪಾಯೈಃ . ದೇವೀಭಾಗವತಪುರಾಣಂ ೭/೩೧/೫೩

೧೩. ಪ್ರಣವಃ ಸರ್ವಮಂತ್ರಾಣಾಂ ನಾರೀಣಾಂ ಪಾರ್ವತೀ ಯಥಾ .

ತಥಾ ರಸಾನಾಂ ಪ್ರವರಃ ಸದೈವೇಕ್ಷುರಸೋ ಮತಃ .. ಮತ್ಸ್ಯಪುರಾಣಂ ೮೬/೬

೧೪. ಓಂಕಾರಸ್ವರ್ಗದ್ವಾರಂ ತಸ್ಮಾದ್ ಬ್ರಹ್ಮಾಧ್ಯೇಷ್ಯಮಾಣ ಏತದಾದಿಪ್ರತಿಪದ್ಯತೇ .

ಆಪಸ್ತಂಬಧರ್ಮಸೂತ್ರಂ, ಪ್ರಥಮಪ್ರಶ್ನಃ ೧೩/೬

೧೫. ಪ್ರಣವಂ ಹೀಶ್ವರಂ ವಿದ್ಯಾತ್ ಸರ್ವಸ್ಯ ಹೃದಿ ಸಂಸ್ಥಿತಂ .

ಸರ್ವವ್ಯಾಪಿನಮೋಂಕಾರಂ ಮತ್ವಾ ಧೀರೋ ನ ಶೋಚತಿ .. ಮಾಂಡೂಕ್ಯೋಪನಿಷದ್,
ಆಗಮಪ್ರಕರಣಂ ೨೮

೧೬. ಯುಂಜೀತಪ್ರಣವೇ ಚೇತಃ ಪ್ರಣವೋ ಬ್ರಹ್ಮನಿರ್ಭಯಂ .

ಪ್ರಣವೇ ನಿತ್ಯಯುಕ್ತಸ್ಯ ನ ಭಯಂ ವಿದ್ಯತೇ ಕ್ವಚಿತ್ .. ಮಾಂಡೂಕ್ಯೋಪನಿಷದ್,
ಆಗಮಪ್ರಕರಣಂ ೨೫

೧೭. ತಮೋಂಕಾರೇಣೈವಾಯತನೇನಾನ್ವೇತಿ ವಿದ್ವಾನ್ .

ಯತ್ತಚ್ಛಾಂತಮಜರಮಮೃತಮಭಯಂ ಪರಂ ಚೇತಿ .. ಪ್ರಶ್ನೋಪನಿಷದ್ ೫/೭

೧೮. ಓಮಿತ್ಯೇಕಾಕ್ಷರಂ ಬ್ರಹ್ಮ ವ್ಯಾಹರನ್ ಮಾಮನುಸ್ಮರನ್ .

ಯಃ ಪ್ರಯಾತಿ ತೈಜಸ್ ದೇಹಂ ಸ ಯಾತಿ ಪರಮಾಂ ಗತಿಂ .. ಶ್ರೀಮದ್ಭಗವದ್ಗೀತಾ
೮/೧೩

೧೯. ಓಂಕಾರಪದಮೇವೈಕಂ ಯೋಗಿನಾಂ ಯೋಗಸಿದ್ಧಯೇ . ಶಾಂಡಿಲ್ಯಸ್ಮೃತಿಃ
೫/೬೩

೨೦. ಆದ್ಯಃ ಪ್ರಣವಃ ಭಂದಸಾಮಿವ-ರಘುವಂಶಂ ಮಹಾಕಾವ್ಯಂ ೧/೧೧

೨೧. ತಸ್ಮಾದೋಮಿತ್ಯುದಾಹೃತ್ಯ ಯಜ್ಞದಾನತಪಃ ಕ್ರಿಯಾಃ .

ಪ್ರವರ್ತಂತೇ ವಿಧಾನೋಕ್ತಾಃ ಸತತಂ ಬ್ರಹ್ಮವಾದಿನಾಂ .. ಶ್ರೀಮದ್ಭಗವದ್ಗೀತಾ
೧೭/೨೪

೨೨. ಅಭಿಜಿಂಘಾಸುಃ ಪುರಸ್ತಾದೋಂಕಾರಂ ಪ್ರಯುಂಕ್ತ . ಗೋಪಥಬ್ರಾಹ್ಮಣಃ,
ಪೂರ್ವಭಾಗಃ ೧/೨೨

೨೩. ಬ್ರಾಹ್ಮಣಃ ಪ್ರಣವಂ ಕುರ್ಯಾದಾದಾವಂತೇ ಚ ಸರ್ವದಾ . ಮನುಸ್ಮೃತಿಃ
೨/೭೪

೨೪. ಊಕಾರಂ ಬಿಂದುಸಂಯುಕ್ತಂ ನಿತ್ಯಂ ಧ್ಯಾಯಂತಿ ಯೋಗಿನಃ .

ಕಾಮದಂ ಮೋಕ್ಷದಂ ಚೈವ ಊಕಾರಾಯ ನಮೋ ನಮಃ ..

ಶ್ರೀರುದ್ರಯಾಮಲೇ ಉಮಾಮಾಹೇಶ್ವರಸಂವಾದೇ ಶಿವಷಡಕ್ಷರಸ್ತೋತ್ರಂ .

ಲೇಖಕಃ - ಡಾ° ರಾಮಪ್ರತಾಪ ತಿವಾರೀ,

ಅಧ್ಯಕ್ಷಃ ಸಂಸ್ಕೃತವಿಭಾಗೇ

ಹೇ೦ನ೦ಬ೦ ಗಡ್ಡಾಲವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಸ್ಯ

ಶ್ರೀನಗರಂ, ಉತ್ತರಾಂಚಲಃ

Encoded and proofread by Saritha Sangameswaran

Onkarah (Pranavah)

pdf was typeset on February 11, 2026

Please send corrections to sanskrit@cheerful.com

